

Bog i dalje poštuje čovjekovu slobodu. Od toga nikada ne odstupi. Mi bismo, istina, voljeli da on tu slobodu nekada, kako i kod koga se nama sviđa, više ili manje ograniči. Ali ništa od toga. Sa svojom slobodom, ali i sa slobodom drugoga, i sa svime što iz toga nužno i logički slijedi, moramo se pomiriti. Ili i ne moramo (opet, jer smo slobodni) pa smo opet tamo negdje na početku stvarajući sebi i drugima novi ciklus nevolja i patnje.

I čini se da baš tu, u toj točki, kada čovjek ne prihvaća svoju istinu, vlastitu i zajedničku, a koju ipak mora živjeti, tu trpljenje za čovjeka počinje biti 'prokletstvom'. On nije u stanju da svoje stanje promijeni, a mjesto da se obrati Bogu koji jedini tu može nešto promijeniti, on ga jednostavno nije čini krivim što mu ne daje ono što je sam profučkao. Opijen svojim egoizmom pokušava se izvući iz svega onoga što boli ne vodeći računa o tome da li pri tom ranjava i druge. Trpljenje (kakvo god ono bilo) u takvom stanju jest pravo prokletstvo, jer čovjek, osim svega, još i tone sve dublje. Kada čovjek vidi i pomiri se s tim da negdje definitivno nema rješenja, on često reagira tipičnim mehanizmom obrane u takvim slučajevima: to su tupost i rezignacija. Ne misli se ovdje na fizičko otupljivanje, nego na ono specifično mentalno, kada čovjek više svijesno ne osjeća što bi normalno trebao osjećati. No, bježanje od istine čovjeku ne donosi ništa osim što mu patnju zapečaćuje kao prokletstvo.

Znamo da ranu koja je nastala istočnim grijehom Bog nije htio 'zaliječiti' kao da je nije bilo. Dosljedan sebi poštovao je čovjekov odabir jednako kako ga poštuje i danas. Ali nije od čovjeka ni otišao da bi ga prepustio sasvim onome što je sam izabrao. Od početka mu je htio pružiti šansu. Ponudio mu je mogućnost koja se opet nikako drukčije ne može realizirati nego čovjekovim slobodnim odabirom. Bog će se naime uplitati u čovjekov život na nebrojeno načina, ali se nikad neće uplitati direktno u njegovu slobodu.

U taj ocean ljudske patnje Bog je poslao svoga Sina. I on, Isus Krist, došao je k nama da bude «supatnik u našim slabostima, poput nas iskušavan svime, osim grijehom». (Heb 4,15).

S njegovim dolaskom mijenja se paradigma ljudske zbilje.

(Nastavlja se)

200

SVETO IME

župni bilten - RISIKA

III. NEDJ. KORIZME - 27.03.2011.

Broj: 13(200)

ISUS I SAMARIJANKA na Jakovljevu zdencu

Kad bi znala dar Božji,
i tko je onaj koji ti veli: 'Daj mi piti',
ti bi u njeu zaiskala ...

TRPLJENJE prokletstvo ili šansa

Problem trpljenja je valjda najuniverzalniji problem što ga ima čovjek, odnosno čovječanstvo. Nigdje se drugdje tako trpko, s grčem u grlu čovjek ne pita: zašto? kao onda kada trpi. I ni otkuda nema odgovora. Bori se svim raspoloživim snagama da bi trpljenje otklonio; od sebe, od drugih. Zapravo sa malo uspjeha, jer kad se jednoga riješi (ako uopće), ne zna gdje ga drugo čeka, a sigurno ga čeka. Zaključak je na kraju neumitan: Nema života bez trpljenja. I na kraju još jednom onaj dublji, vječni: zašto?, zašto uopće trpljenje? ...Pitanje se poput jeke gubi u svemiru, ali i dalje ostaje bez odgovora.

Nema čovjeka koji se s tim pitanjem ne suočava. Neki ga pokušavaju zao bići. Bezuspješno. Neki si pokušavaju olakšati situaciju time što krivnju za to bacaju na drugoga, najčešće na Boga. Ima doduše trpljenja koja si je sam čovjek natovarao na leđa, za koje zna da je sam direktno kriv, ili se pak jasno vidi da je odgovoran netko drugi. U tim se slučajevima problem postavlja drukčije i možda ne tako oštro. Ali ima slučajeva, možda još više, gdje ne vidimo nikakvog 'uzročnika' trpljenja. Najizraženiji su takvi slučajevi kada potpuno nevini trpe, kao na pr. mala djeca. Tada se posebno oštro javlja u nama protest i trpko pitanje na koje nemamo i ne znamo odgovora. Valja uočiti da pri postavljanju takvih pitanja mi uvijek idemo od prešutne pretpostavke da bi za trpljenje netko morao biti kriv, pa kad toga krivca ovdje ne vidimo onda mora biti kriv Bog. No, ako već na ovaj problem gledamo kroz tu optiku, onda moramo znati da i kad ne nalazimo krivca u našem vidokrugu, to još ne znači da ga nema. Jer i za ono malo nevino dijete koje trpi može biti kriv netko koji mu nije dao nešto što mu je trebao dati (roditelji, raniji predi...). Međutim pitanje i dalje ostaje, makar malo drukčije postavljeno: zašto bi malo dijete moralo trpjeti zbog nekoga drugoga, odnosno zašto tu Bog ne intervenira, kad može. Pitanja se dakle i dalje redaju, i dalje nailaze na neprobojni muk: odgovora nema.

Ovo je «opće mjesto» na kojem se ljudi općenito susreću s istim pitanjima. Istovremeno imamo priliku vrlo često čuti, s dobrom dozom predbacivanja i nevjerice: a kako vi, kršćani, odgovarate na ta pitanja, koji je vaš odgovor?

Treba reći da se mi kršćani u tom pogledu ne nalazimo u drukčijoj situaciji. Jednako kao i svi ostali stojimo s trpkim pitanjem... i sve nam ljudske misaone akrobacije ne pomažu ništa, kao ni drugima. Tu zadovoljavajućeg odgovora nema!

* * * * *

U crkvi se nikada s temom trpljenja ne susrećemo kao u korizmi i Velikom tjednu. Na svakom Križnom putu pred našim očima krvavi najneviniji između svih ljudi: Isus pred križem, pod križem, na križu...

I to je neposredni povod da se u ovom «Svetom imenu» pozabavimo tom mučnom temom.

Mnogi su ozbiljni i umni ljudi mučeći se ovim pitanjima došli do zaključka da Isus na križu daje jedini smisleni i uvjerljivi odgovor na svekoliku ljudsku patnju. Ali kako?

Bacimo još jednom pogled na ljudsku realnost. Koliko god nekome život može biti lijep i perspektivan, patnja je ta koja ga može učiniti posve bez-

vrijednim. Patnja može njegovu svijest toliko osvojiti da pitanja poput: Zašto sam se uopće rodio? Kakvog smisla uopće ima moj patnički život? postanu toliko logična kao i zaključak da je najbolje da takvog života uopće nema.

Zar si nije takva pitanja postavljao i starozavjetni Job kada je iskusio – mogli bismo reći – dno ljudske patnje; zar nije i njegova duša zaronila u tu smrtonosnu gorčinu?: «O, ne bilo dana kad sam se rodio i noći što javi: 'Začeo se dječak!' U crnu tminu dan taj nek se prometne!... «Što nisam mrtav od krila materina, što ne izdahnuh izlazeć' iz utrobe?» (Job 3)

No Job je ipak prevladao taj očaj. Osovio se na noge svijestan da se nalazi u rukama svoga Stvoritelja od kojeg se nije htio odvojiti, jer je On njegov konačni gospodar: «Jahve dao, Jahve oduzeo» - zaključit će na kraju Job; i zato neka «ime Jahvino bude blagoslovljeno». Mogli bismo reći: spasila ga je vjera u posvemašnje gospodstvo Božje koje je priznao i kojemu se usprkos svega svijesno podložio. Mnogi ljudi nažalost nemaju takve vjere poput Joba i reagiraju definitivnim buntom, makar si time ni za dlaku ne olakšavaju situaciju.

Patnja je dakle tu i ljudi se s njome bore kako najbolje znaju i mogu, jer je odstraniti definitivno ne mogu. Ostaje međutim fundamentalno pitanje koje si čovjek postavlja i kad nije osobno ugrožen patnjom. Postavili smo ga već: Odakle uopće patnja, zašto ljudi uopće moraju trpjeti?

Nekakav odgovor na to pitanje čovjek si mora dati. Znamo da razne religije i kulture daju na to pitanje odgovore koji svi imaju uglavnom nekakvo 'sudbinsko' obilježje: osjeća se hladna logika bezlične sudbine (kako god je zvali) u koju smo svi zarobljeni i kojoj nitko ne može umaći.

Mi kršćani na to pitanje imamo drugi odgovor, odgovor koji nam daje Biblija. Trpljenje na svijetu je posljedica grijeha, ne samo sadašnjega, nego grijeha od početka. Čovjek, stvoren slobodan, nije htio slušati Boga, usprotivio se njegovoj volji. Ne sasvim i ne definitivno, kao kao što je to učinio Sotona. Ali izabrao je ne biti sasvim onakav kakvog ga je Bog stvorio i želio. I u tkivu čovječanstva nastala je tada pukotina koja nas i danas boli, a mi je često još i produbljujemo. Ne smijemo pri tom zaboraviti da mi nismo samo samostalne osobe kao neki zasebni otoci nego i dio tkiva koje je organski povezano: i u vremenskom kontinuitetu – sve su generacije međusobno povezane, i u aktualnom trenutku, u sadašnjosti, koju opet svi ljudi povezano žive. Iz toga slijedi konkretna životna istina, da ne možemo naškoditi sebi a da ne naškodimo i drugima, kao što ne možemo naškoditi drugima a da ne naškodimo sebi. Te istine čovječanstvo u cjelini, pa ni kršćani još ni izdaleka nisu dovoljno svijesni.

Valja uočiti, da ta istina, slijedeći istu logiku, ima i svoje pozitivno lice: kada je naime naše djelovanje pozitivno, ali njim se ovdje ne bavimo.

Jednom riječi: ono što u vjeronauku zovemo istočnim grijehom, stvorilo je u čovječanstvu situaciju kakva jest i kojom smo jednostavno svi, baš svi dohvaćeni. Ne razumjeti, ne shvatiti značenje i dinamiku istočnog grijeha, znači od života shvatiti malo ili ništa.

Ovime smo u dvije riječi rekli odakle trpljenje u ovome svijetu. Čovjek se porezao i sada ga boli!

